

Dr. Rácz Jenő kórház igazgató
(Cholnoky Ferenc Kórház, Veszprém), a Kórház Szövetség elnöke, volt
egészségügyi miniszter

Bandi, a Ló története

Aesopust olvasva régi meggyőződése, hogy egy állatmese sokszor élesebb képet képes festeni egy jelenségről, mintha azt a maga valóságában tálalnánk. Ezért engedtessek meg nekem, hogy én is éljek egy ilyen lehetőséggel, és elmeséljem Önöknek „Bandi, a Ló” történetét.

Bandi, a Ló kiscsikó kora óta fuvarosló volt. Náluk ez családi hagyománynak számított, hiszen ezt a szakmát művelte apja, anyja és nagyszülei is. Bandi megszokta, hogy kemény a munkája, és ugyan sovány az abrak, de legalább biztos. Tudta, hogy vannak lovak, akik hintót húzhatnak, és vannak, akiknek szalaggal fonják be a sörényét, miközben hátukon szépséges hölgyeket hordhatnak, sőt egyes lovak teljesen szabadon száguldozhatnak a végtelen mezőkön, de igazában Bandiban soha nem fogalmazódott meg, hogy istrángját letépve otthagyja a mögéje fogott, gyakran alaposan megrakott kocsit. Tudta, hogy valakinek ezt a kocsit is húznia kell, és ha Ő kilépne a „szalagos sörényes” meg a „hintót húzó” biztosan nem állna a helyére. Bandiban megvolt a hivatástudat, a hagyomány tisztelet és az erő is, így komoly fuvarosló karrier állt előtte.

Egy napon azonban komoly változás állt be Banki életében. A fuvaros elhatározta, hogy rendbe fogja tenni a vállalkozását, és ennek következtében azonnali reformba kezdett. Be kell vallanunk, hogy Bandi nem nagyon kedvelte a reformokat. Ez a szó számára mindeddig azt jelentette, hogy kevesebb lett az abrak, de több lett a munka. Most sem volt ez másként. A fuvaros megnövelte a Bandi mögé kötött kocsi nagyságát, és kinyújtotta a munkaidőt is. A nappali műszak után Bandi kénytelen volt éjszaka is dolgozni, ezért egy reflektort szereltek a homlokára, amibe áramot a kocsi kerekére szerelt dinamó adott, így a kocsit még nehezebb volt húzni. Természetesen az abrak-megszorítás sem maradt el, minden nap egy marék zabbal és egy nyaláb szénával kevesebbet kapott.

Bandi összeszorított foggal tovább húzta a kocsit, bár nehezen értette, hogy a szalagos sörényűre, meg a hintósra, no meg a végtelen mezőkön, szabadon száguldozóra miért nem vonatkoznak a megszorítások, de a fuvaros megmagyarázta neki, hogy neki nem a gondolkodás, hanem a kocsihúzás a feladata.

Bandi a reform hatásaként először csak állandó éhséget érzett, majd lassan fogyni kezdett. Egyre nehezebbnek érezte a kocsit, szemmel láthatóan fogyott az ereje. A fuvaros észlelte a problémát, és tudta, hogy korrekciókat kell végrehajtani a reformban. Ennek megfelelően bevezette a teljesítmény arányos abrakolást, azaz Bandi a gyengébb teljesítménye után még kevesebb szénát és zabot kapott, ezzel együtt bevezette az abrakplafont, azaz a napi kiadható abrak mennyiséget negyed véka zabbal és három nyaláb szénában határozta meg. Sőt annak is eljött az ideje, hogy ha az istállóban más lóval volt gond, akkor a kollektív munkabéke megteremtése érdekében a büntetésből, egységesen valamennyi ló - így Bandi is

részesedett. A fuvaros ezen kívül elővette az ostornak nevetett motivációs eszközt is, ami valóban hatásosnak is bizonyult. A motiváció hatására Bandi teljesítménye ismét javult, ez azonban egy idő után csak a direkt motivációs periódusra - azaz a verés idejére - korlátozódott, míg az ostorozáson kívüli szakaszokban egyre mélyebbre zuhant.

Bandi egy reggel annyira gyengének érezte magát, hogy nem tudott lábra állni, így nem lehetett kocsiba fogni sem. A fuvaros azonnal meghozta a visszavonhatatlan döntését: aki nem dolgozik, az ne is egyék. Így aztán Bandi aznap már egyáltalán nem kapott abrakot. Másnap reggel a fuvaros az üres jászol előtt már csak Bandi csontsovány, kihűlt és mozdulatlan testét találta.

A bölcs fuvaros három tanulságot vont le az eseményekből:

1. A mai lovak nem képesek a dinamikusan változó külső környezeti tényezőkhez, a válság által megkövetelt kellő gyorsasággal adaptálódni, ami nagy valószínűséggel a múltból örökölt elavult strukturális felépítésükből és az ehhez társuló funkcionális anomáliákból adódik. Így tehát egyáltalán nem kár Bandi kimúlása.
2. A mai lovakat felnőtt korban a hagyományos motivációs eszközökkel igen nehéz jobb teljesítményre ösztönözni, ezért már csikó korukban is el kell kezdeni erre edzeni őket, mert ha „teher alatt nő a pálma, akkor lehet, hogy veréssel edződik a ló”.
3. A mai lovak nem hálás állatok, mert nem értik meg, hogy mi a jó nekik, nem támogatják az előre mutató reformokat, és akkor hagyják cserben a fuvarosukat, amikor válság idején a legjobban szükség lenne rájuk.

A tanulságok levonását követően a fuvaros elhatározta, hogy hálátlan Bandi nevét - a Pál utcai Nemecek Ernőhöz hasonlóan - mostantól kezdve csak csupa kisbetűvel fogja leírni. Ennek megfelelően a fuvaros naplójába este a következő bejegyzés került:

- A reform mai napi nyeresége egynegyed véka zab és három nyaláb széna
- A reform mai vesztesége bandi a ló.